

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

دانشگاه تربیت معلم آذربایجان

دانشکده علوم پایه

پایان نامه

جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد

رشته ریاضی محض

عنوان :

نتایجی درباره نقاط ثابت نگاشت‌های یکنوای ترکیبی و چند تابعی‌ها

استاد راهنما :

دکتر شهرام رضاپور

استاد مشاور :

دکتر محمد حسین ستاری

پژوهشگر :

راضیه محمدزاده

خرداد ۱۳۸۹

تبریز - ایران

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

تقدیم به

همه‌ی خوبی‌ها

پدر و مادر

عزیز و بزرگوارم

تشکر و قدردانی

حمد و سپاس خداوند سبحان را سزااست که مرا توفیق کسب دانش عطا کرد. امید است شایستگی دانشی افزونتر از جانب ایشان را داشته باشم و با اتکال به عنایات الهی و همنشینی با رهروان علم و دانش بتوانم قدمی هر چند کوچک در اعتلای علم و دانش برداشته باشم.

حال بر خود وظیفه می دانم از تمامی عزیزانی که در این راه مرا یاری نمودند تشکر و قدر دانی نمایم. امید است که سپاس بی دریغ اینجانب را بپذیرند.

استاد بزرگوارم جناب آقای دکتر رضاپور که دانش خود را در نهایت سخاوت، صبورانه در اختیار اینجانب قرار دادند تا این پروژه به سرانجام برسد. جناب آقای دکتر ستاری که استاد مشاور اینجانب بودند و در دوران تحصیل همواره از دانش بی دریغ ایشان بهره بردم.

جناب آقای دکتر غفاری که داوری این پروژه را پذیرفتند. سایر اساتید محترمی که در دوران تحصیل، افتخار شاگردی ایشان را داشته ام.

تک تک اعضای خانواده ام بخصوص پدر بزرگوار و مادر عزیزم که همواره مشوق و امید بخش من در زندگی و دوران تحصیل می باشند.

برای تمامی این عزیزان آرزوی سلامتی، سربلندی و موفقیت روز افزون دارم.

راضیه محمدزاده

فهرست مندرجات

iii	چکیده	
iv	پیشگفتار	
۱	مقدمه	۱
۱	مفاهیم مقدماتی	۱.۱
۸	نقاط ثابت عملگرهای یکنوای ترکیبی	۲
۸	نقطه ثابت عملگرهای یکنوای ترکیبی با اختلال	۱.۲
۲۰	نقطه ثابت عملگرهای یکنوای ترکیبی مدل $t - \alpha(t)$	۲.۲
۲۷	نقاط ثابت عملگرهای یکنوای ترکیبی ϕ - محدب، ψ - مقعر	۳.۲
۴۲	نقاط ثابت جفت شده	۳

۴۲	نقطه ثابت جفت شده‌ی عملگرهای یکنوای ترکیبی	۱.۳
۵۷	نقطه ثابت جفت شده در فضاها‌ی متریک مخروطی	۲.۳
۶۵		نقطه ثابت چند تابعی ها	۴
۶۵	نقطه ثابت چند تابعی‌های انقباضی غیرخطی	۱.۴
۷۳	واژه‌نامه فارسی به انگلیسی	
۷۵	واژه‌نامه انگلیسی به فارسی	
۷۷	کتاب‌نامه	

چکیده

فرض کنید E یک فضای برداری توپولوژیک باشد و $D \subseteq E$. نگاشت $A : D \times D \rightarrow E$ را یکنوای ترکیبی نامند هرگاه $A(x, y)$ نسبت به x صعودی و نسبت به y نزولی باشد. $x^* \in D$ و $(x^*, y^*) \in D \times D$ را به ترتیب نقطه ثابت و نقطه ثابت جفت شده نگاشت یکنوای ترکیبی A نامند هرگاه $A(x^*, y^*) = x^*$ و $A(y^*, x^*) = y^*$ ، $A(x^*, x^*) = x^*$.

در این رساله قضایا نتایج درباره وجود و یکتایی نقطه ثابت چندتابعی‌های انقباضی و نگاشت‌های یکنوای ترکیبی در فضاهای متریک، متریک مخروطی و باناخ، بیان و اثبات می‌شود و نیز قضایا و نتایج درباره نقطه ثابت جفت شده توابع و نگاشت‌های یکنوایی ترکیبی در فضاهای مرتب و متریک مخروطی ارائه و اثبات می‌گردد.

واژه‌های کلیدی: چندتابعی، عملگریکنوای ترکیبی، عملگرهای α -محدب، ψ -مقعر، نگاشت محدب، نگاشت مقعر، مخروط، نقطه ثابت جفت شده.

پیشگفتار

در این رساله به بررسی نقاط ثابت نگاشت‌های یکنوای ترکیبی و چندتابعی‌ها می‌پردازیم. چندتابعی تعمیمی از مفهوم تابع می‌باشد

می‌خواهیم رده‌های مختلف عملگرهای یکنوای ترکیبی و چندتابعی‌ها و نظریه نقطه ثابت و نقطه جفت شده‌ی عملگرهای یکنوای ترکیبی و چندتابعی‌ها را مورد تحلیل قرار دهیم.

بدین منظور، رساله به چهار فصل تقسیم شده است. فصل اول به مقدمه اختصاص دارد. سایر فصل‌ها تقریباً مستقل از هم هستند. در فصل دوم، نقاط ثابت نگاشت‌های یکنوای ترکیبی با اختلال و $t - \alpha(t)$ و ϕ محدب - ψ مقعر را در فضاهای برداری توپولوژیک و باناخ مرتب بررسی و کاربرد این مفاهیم را برای حل معادلات انتگرالی ارایه می‌دهیم.

در فصل سوم به بررسی نقاط ثابت جفت شده در فضاهای مرتب و متریک مخروطی می‌پردازیم.

فصل چهارم به بررسی نقاط ثابت چندتابعی‌های انقباضی اختصاص دارد.

بررسی قضیه‌های وجود و یگانگی نقاط ثابت برای عملگرهای یکنوای ترکیبی محدب و مقعر در سال ۱۹۹۶ صورت گرفت. سپس این موضوع برای حالت کلی‌ترین نگاشت‌ها که عملگرهای محدب و مقعر با اختلال است، در سال ۲۰۰۷ توسط لیانگ^۱ و کیلی^۲ اثبات شد.

تعریف و بررسی نقاط ثابت عملگرهای یکنوای ترکیبی ϕ محدب - ψ مقعر، در سال ۲۰۰۷ توسط ژانگ^۳ انجام شده است.

Liang^۱

Kili^۲

Zhang^۳

در سال ۲۰۰۷ کلایم^۴ و واردوسکی^۵ مفاهیم جدیدی را برای انقباض های غیر خطی در فضای متریک بدست آوردند. این مفاهیم توسط هونگ^۶ به فضای متریک مخروطی تعمیم داده شد. وجود و یکتایی نقاط ثابت برای عملگرهای یکنوای ترکیبی وابسته به PPF ^۷ روشی برای حل معادلات با تاخیر ارایه می دهد. تاکنون فقط سه مقاله، که مراجع [۲۰]، [۱۱] و [۵] هستند، در این زمینه چاپ شده است. منابع [۵] و [۱۱] توسط ریچی^۸ در سالهای ۲۰۰۷ و ۲۰۰۸ و مرجع [۲۰] در سال ۱۹۷۷ توسط برنفلد^۹ به چاپ رسیده است. در بخش اول فصل سوم این رساله، از [۵] و [۱۱] برای اثبات وجود و یکتایی نقاط جفت شده عملگرهای یکنوای ترکیبی و حل معادلات با تاخیر استفاده شده است. منابع اصلی این رساله، مراجع [۲]، [۳]، [۴]، [۵]، [۶]، [۸] و [۱۳] می باشند.

 Klim^۴
Wardowski^۵Hong^۶Past, Present and future^۷Drici^۸Bernfeld^۹

فصل ۱

مقدمه

در این فصل، برخی تعاریف مقدماتی مربوط به عملگرهای یکنوای ترکیبی و چندتابعی در فضاهاى مرتب و متریک مخروطی و سایر مفاهیم مرتبط با آنها را که در فصل‌های بعدی به کار می‌روند، مطرح می‌کنیم.

۱.۱ مفاهیم مقدماتی

تعریف ۱.۱.۱ برای مجموعه ناتهی Y ، 2^Y نمایشگر تمام زیرمجموعه‌های Y است. چندتابعی $T : X \rightarrow 2^Y$ یک تابع از مجموعه X به 2^Y است، یعنی هر عضو x را به زیرمجموعه‌ای ناتهی از Y می‌نگارد. برای $A \subseteq X$ و $B \subseteq Y$ ، تصویر A تحت T را بصورت $T(A) = \bigcup_{x \in A} T(x)$ و تصویر معکوس B تحت T را به صورت $T^{-1}(B) = \{x \in X : T(x) \cap B \neq \emptyset\}$ تعریف می‌کنند.

تعریف ۲.۱.۱ فرض کنید (X, d) فضای متریک و $CL(X)$ و $CB(X)$ و $Comp(X)$ به ترتیب نمایشگر مجموعه کلیه زیرمجموعه‌های بسته ناتهی، بسته و کراندار ناتهی، فشرده ناتهی از X باشند. متریک هاسدورف $H : CB(X) \times CB(X) \rightarrow [0, \infty]$ را به صورت

$$H(A, B) = \max\{\sup_{x \in A} D(x, B), \sup_{y \in B} D(y, A)\}$$

تعریف می‌کنیم، که در آن $D(x, A) = \inf_{y \in A} d(x, y)$.

تعریف ۳.۱.۱ فرض کنید E یک مجموعه و $D \subseteq E$ و $B : D \rightarrow E$ یک نگاشت باشد. در این صورت $D(B)$ و $R(B)$ به ترتیب نمایشگر حوزه‌های تعریف و مقادیر نگاشت B و $C(D)$ نمایشگر توابع پیوسته از D به D می‌باشد.

تعریف ۴.۱.۱ فرض کنید E یک فضای برداری توپولوژیک باشد. $P \subseteq E$ را یک مخروط نامیم هرگاه

$$(۱) \text{ بسته و ناتهی باشد و } P \neq \{\theta\},$$

$$(۲) \text{ برای هر } x, y \in P \text{ و هر } a, b \in R \text{ که } a, b \geq 0 \text{ داشته باشیم } ax + by \in P,$$

$$(۳) \{ \theta \} = P \cap -P \text{ که در آن } \theta \text{ صفر } E \text{ می‌باشد.}$$

فرض کنید E فضای برداری توپولوژیک و $P \subseteq E$ یک مخروط باشد. رابطه ترتیب جزئی نسبت به P روی E را به صورت زیر تعریف کنید:

$$x \leq y \Leftrightarrow y - x \in P.$$

گوییم $x \ll y$ هرگاه $y - x \in P^\circ$. به ازای u, v دلخواه از E ، بازه $[u_\circ, v_\circ]$ به صورت $[u_\circ, v_\circ] = \{u \in E : u_\circ \leq u \leq v_\circ\}$ تعریف می‌شود. گوییم $x, y \in E$ دارای رابطه هم‌ارزی \sim می‌باشند و می‌نویسیم $x \sim y$ هرگاه $0 < \lambda \leq \mu$ چنان موجود باشند که $\lambda x \leq y \leq \mu x$. تعریف کنید

$$P_h = \{x \in E : \exists \lambda(x), \mu(x) > 0 \text{ s.t. } \lambda(x)h \leq x \leq \mu(x)h\},$$

که در آن $h > \theta$. واضح است که $P_h \subseteq P$.

تعریف ۵.۱.۱ گوییم مخروط P

(۱) نرمال است هرگاه E یک فضای نرمدار باشد و $N > 0$ چنان موجود باشد که برای هر $x, y \in E$

$$\|x\| \leq N\|y\| \quad \text{که } \theta \leq x \leq y \text{ داشته باشیم}$$

(۲) جامد است هرگاه $P^\circ \neq \emptyset$. عبارتی P حداقل یک نقطه درونی داشته باشد.

تعریف ۶.۱.۱ فرض کنید X و Y دو زیر مجموعه از E باشند. گوئیم $X \leq Y$ هرگاه برای هر

$$x \in X, y \in Y \text{ چنان موجود باشد که } x \leq y.$$

تعریف ۷.۱.۱ فرض کنید E یک فضای باناخ و $D \subseteq E$ محدب باشد. $A : D \rightarrow E$

نگاشت محدب (مقعر) است هرگاه برای هر $x, y \in D$ که $x \leq y$ و $t \in [0, 1]$ داشته باشیم

$$A(tx + (1-t)y) \leq tAx + (1-t)Ay \quad (A(tx + (1-t)y) \geq tAx + (1-t)Ay).$$

تعریف ۸.۱.۱ فرض کنید $D \subseteq E$ محدب باشد. $A : D \rightarrow E$ نگاشت آفین نامیده می شود

هرگاه برای هر $x, y \in D$ و $t \in [0, 1]$ داشته باشیم

$$A(tx + (1-t)y) = tAx + (1-t)Ay.$$

تعریف ۹.۱.۱ فرض کنید E_1 و E_2 دو فضای مرتب و P_1 و P_2 دو مخروط (پس از انتخاب،

ثابت) به ترتیب در E_1 و E_2 و $T : E_1 \rightarrow E_2$ یک نگاشت باشد. گوئیم $T \geq 0$ هرگاه $T(P_1) \subset P_2$.

گوئیم نیم گروه نگاشت های $\{T(t)\}_{t \geq 0}$ روی E مثبت است هرگاه برای هر $t \geq 0$ ، $T(t) \geq 0$.

تعریف ۱۰.۱.۱ فرض کنید (X, \leq) یک مجموعه مرتب شده جزیی باشد و $f : X \rightarrow X$

یک نگاشت باشد. گوئیم f به ترتیب یکنوای غیرکاهشی و یکنوای غیرافزایشی است هرگاه

$$x, y \in X, \quad x \leq y \Rightarrow f(x) \leq f(y)$$

و

$$x, y \in X, \quad x \geq y \Rightarrow f(x) \geq f(y).$$

تعریف ۱۱.۱.۱ عملگر $A : D \times D \rightarrow E$ را یکنوای ترکیبی گوئیم هرگاه برای هر $x, y \in E$ ، $A(x, y)$ نسبت به x صعودی و نسبت به y نزولی باشد. به عبارت دیگر، اگر $u_1, u_2, v_1, v_2 \in D$ که $u_1 \leq u_2$ و $v_2 \leq v_1$ آنگاه $A(u_1, v_1) \leq A(u_2, v_2)$.

تعریف ۱۲.۱.۱ فرض کنید $D \subset E$. $x^* \in D$ را نقطه ثابت چندتابعی $A : D \times D \rightarrow E$ گوئیم هرگاه $x^* \in A(x^*, x^*)$.

تعریف ۱۳.۱.۱ عملگر $A : D \times D \rightarrow E$ را در نظر بگیرید.

(۱) $(x^*, y^*) \in D \times D$ با ویژگی $x^* \leq y^*$ را نقطه ثابت جفت شده بالا-پایینی A نامند هرگاه

$$x^* \leq A(x^*, y^*), \quad A(y^*, x^*) \leq y^*.$$

(۲) $(x^*, y^*) \in D \times D$ را نقطه ثابت جفت شده A نامند هرگاه

$$A(x^*, y^*) = x^*, \quad A(y^*, x^*) = y^*.$$

(۳) $x^* \in D$ را نقطه ثابت A نامند هرگاه $A(x^*, x^*) = x^*$.

تعریف ۱۴.۱.۱ گوئیم $A : P_h \times P_h \rightarrow P_h$

• عملگریکنوای ترکیبی مدل $t - \alpha(t, u, v)$ است هرگاه برای هر $0 < t < 1$ و هر $u, v \in P_h$

$$A(tu, \frac{1}{t}v) \geq t^{\alpha(t, u, v)} A(u, v) \quad \text{چنان موجود باشد که } 0 < \alpha = \alpha(t, u, v) < 1$$

• عملگریکنوای ترکیبی مدل $t - \eta(t, u, v)$ است هرگاه برای هر $0 < t < 1$ و هر $u, v \in P_h$

$$A(tu, \frac{1}{t}v) \geq t[1 + \eta(t, u, v)]A(u, v) \quad \text{چنان موجود باشد که } \eta = \eta(t, u, v) > 0$$

$$.t[1 + \eta(t, u, v)] < 1$$

تعریف ۱۵.۱.۱ فرض کنید A یک نگاشت مثبت روی مخروط P باشد و $\alpha \in R$. گوئیم A $-\alpha$ محدب است هرگاه برای هر $x \in P$ و هر $t \in (0, 1]$ داشته باشیم $A(tx) \leq t^\alpha Ax$.
در واقع، A $-\alpha$ محدب است اگر و تنها اگر برای هر $x \in P$ و هر $s \geq 1$ داشته باشیم $A(sx) \geq s^\alpha Ax$.
هر عملگر $-\alpha$ محدب، به ازای هر $\beta < \alpha$ ، یک عملگر $-\beta$ محدب است.

تعریف ۱۶.۱.۱ فرض کنید E فضای باناخ حقیقی و $P \subseteq E$ یک مخروط باشد. عملگر یکنوای ترکیبی $A : P \times P \rightarrow E$ را ϕ - مقعر، ψ - محدب گویند هرگاه توابع $\phi, \psi : (0, 1] \times P \rightarrow (0, \infty)$ چنان وجود داشته باشند که

$$(۱) \quad \text{برای هر } x, y \in P \text{ و هر } t \in (0, 1] \text{ داشته باشیم } t < \phi(t, x)\psi(t, x) < ۱$$

$$(۲) \quad \text{برای هر } x, y \in P \text{ و هر } t \in (0, ۱) \text{ داشته باشیم}$$

$$A(tx, y) \geq \phi(t, x)A(x, y), \quad A(x, ty) \leq \psi(t, y)^{-1}A(x, y).$$

تعریف ۱۷.۱.۱ مخروط P را منظم نامند هرگاه هر دنباله‌ی صعودی از بالا کراندار (نزولی از پایین کراندار) همگرا باشد. ثابت شده است که هر مخروط منظم نرمال است.

تعریف ۱۸.۱.۱ فرض کنید E فضای باناخ و M زیرمجموعه‌ای از E و نگاشت $d : M \times M \rightarrow E$ در شرایط زیر صدق کند:

$$(i) \quad \forall x, y \in M \quad 0 \preceq d(x, y) \wedge [d(x, y) = 0 \Leftrightarrow x = y]$$

$$(ii) \quad \forall x, y \in M \quad d(x, y) = d(y, x)$$

$$(iii) \quad \forall x, y, z \in M \quad d(x, y) \preceq d(x, z) + d(y, z).$$

در این صورت d را یک متریک مخروطی روی M و (M, d) را فضای متریک مخروطی گویند.

تعریف ۱۹.۱.۱ اگر (X, d) فضای متریک مخروطی، $x \in X$ و $\{x_n\}$ دنباله ای در X باشد در این صورت، گوئیم

(i) $\{x_n\}$ همگرا به x است اگر برای هر $c \in E$ که $c \ll \circ$ ، عدد طبیعی N چنان موجود باشد که

$$d(x_n, x) \ll c, n \geq N.$$

(ii) $\{x_n\}$ دنباله ای کوشی است هرگاه برای هر $c \in E$ که $c \ll \circ$ ، عدد طبیعی N چنان موجود باشد که برای هر $d(x_n, x_m) \ll c, m, n \geq N$

تعریف ۲۰.۱.۱ فضای متریک مخروطی (X, d) تام است هرگاه هر دنباله ای کوشی در X همگرا باشد.

تعریف ۲۱.۱.۱ اگر (M, d) فضای متریک مخروطی باشد، $A \subset M$ بسته نامیده می شود هرگاه برای هر دنباله ای $\{x_n\} \subset A$ همگرا به x داشته باشیم $x \in A$.

تعریف ۲۲.۱.۱ مجموعه $A \subset M$ به طور دنباله ای فشرده نامیده می شود هرگاه برای هر دنباله ای $\{x_n\} \subset A$ زیردنباله ای $\{x_{n_k}\}$ از $\{x_n\}$ چنان موجود باشد که همگرا به عضوی از A باشد.

تعریف ۲۳.۱.۱ فرض کنید (E, d) یک فضای متریک، $E_\circ = C([a, b], E)$ و $F : E_\circ \times E_\circ \rightarrow E$ یک نگاشت باشد. α_\circ و β_\circ راریشه های بالایی و پایینی از F نامند هرگاه برای $c \in [a, b]$ داشته باشیم

$$\alpha_\circ(c) \leq F(\alpha_\circ, \beta_\circ), \quad \beta_\circ(c) \geq F(\beta_\circ, \alpha_\circ).$$

تعریف ۲۴.۱.۱ اگر (M, d) فضای متریک مخروطی باشد، $N(M)$ و $C(M)$ نمایشگر مجموعه ای همه زیرمجموعه های ناتهی و مجموعه ای همه زیرمجموعه های بسته ناتهی از M باشد.

فرض کنید $T : M \rightarrow N(M)$ نگاشت یک چندتابعی و $x_0 \in M$ دلخواه و ثابت باشد. تعریف می‌کنیم

$$D(T, x_0) := \{ \{x_n\}_{n \in \mathbb{N} \cup \{0\}} \subset M : \forall n \in \mathbb{N} \ x_n \in T x_{n-1} \}$$

و هر عضو $D(T, x_0)$ را یک رویه دینامیکی از T با ابتدای x_0 نامیم.

اگر T نگاشت تک مقداری باشد، آنگاه رویه دینامیکی به طور منحصر به فرد به شکل $\{T^n x_0\}$ تعریف می‌شود.

تعریف ۲۵.۱.۱ فرض کنید X و Y دو فضای توپولوژیک باشند. چندتابعی $T : X \rightarrow Y$

را

(۱) نیم پیوسته بالایی نامند هرگاه برای هر زیر مجموعه بسته B از Y ، $T^{-1}(B)$ در X بسته باشد.

(۲) نیم پیوسته پایینی نامند هرگاه برای هر زیر مجموعه باز A از Y ، $T^{-1}(A)$ در X باز باشد.

(۳) فشرده نامند هرگاه $T(X)$ زیرمجموعه فشرده در Y باشد.

(۴) بسته نامند هرگاه نمودار T که به صورت $G_r(T) = \{(x, t) : y \in X\}$ تعریف می‌شود، زیرمجموعه‌ای بسته از $X \times Y$ باشد.

تعریف ۲۶.۱.۱ نگاشت $f : M \rightarrow R$ را نیم پیوسته پایینی $-D(T, x_0)$ دینامیکی در

$u \in M$ نامیم هرگاه برای هر رویه دینامیکی $\{x_n\} \in D(T, x_0)$ و برای هر زیر دنباله‌ی $\{x_{n_i}\}$ از $\{x_n\}$

که همگرا به u باشد، داشته باشیم $f(u) \leq \lim_{i \rightarrow \infty} f(x_{n_i})$.

فصل ۲

نقاط ثابت عملگرهای یکنوای ترکیبی

۱.۲ نقطه ثابت عملگرهای یکنوای ترکیبی با اختلال

در این بخش، ابتدا قضایا و نتایجی درباره نقطه ثابت عملگرهای یکنوای ترکیبی محدب و مقعر با اختلال بیان و ثابت می‌شود. سپس کاربرد این قضایا ارایه خواهد شد.

در این راستا، وجود و یکتایی ریشه مثبت معادله عملگر

$$A(x, x) + Bx = x, \quad (1)$$

که در آن A یک عملگر محدب و مقعر و B نگاشت آفین است، بررسی می‌شود.

قضیه ۱.۱.۲ فرض کنید P یک مخروط نرمال در فضای باناخ حقیقی E و $A : P \times P \rightarrow P$

عملگر یکنوای ترکیبی باشد و

(i) برای هر y ثابت، $A(\circ, y) : P \rightarrow P$ مقعر و برای هر x ثابت، $A(x, \circ) : P \rightarrow P$ محدب باشد،

(ii) $v > \theta$ و $c > \frac{1}{\theta}$ چنان موجود باشند که $\theta < A(v, \theta) \leq v$ و $A(\theta, v) \geq cA(v, \theta)$

در این صورت، A دقیقاً یک نقطه ثابت مانند $x^* \in [\theta, v]$ دارد. علاوه بر این برای دنباله‌های

$$x_n = A(x_{n-1}, y_{n-1}), \quad y_n = A(y_{n-1}, x_{n-1}), \quad (n \geq 1)$$

با نقطه ابتدایی $(x_0, y_0) \in [\theta, v] \times [\theta, v]$ داریم

$$\|x_n - x^*\| \rightarrow 0, \quad \|y_n - y^*\| \rightarrow 0.$$

قضیه ۲.۱.۲ فرض کنید P یک مخروط نرمال با ثابت نرمال N در فضای باناخ E و به ازای هر $u, v \in P \cap D(B)$ که $u < v$ عملگر یکنوای ترکیبی و $B : D(B) \rightarrow E$ روی $[u, v]$ آفین باشد و نیز

(i) برای هر y ثابت، $A(\cdot, y) : [u, v] \rightarrow E$ مقعر و برای هر x ثابت، $A(x, \cdot) : [u, v] \rightarrow E$ محدب باشد،

(ii) عملگر $(I - B)^{-1} : E \rightarrow D(B)$ موجود و روی $[u - Bu, v - Bv]$ افزایشی است، که در آن I عملگر همانی است.

(iii) $A(u, v) \geq u$ و $A(v, u) \leq v$ و $Bu \geq \theta$ و $Bv \leq \theta$ ،

(iv) $m_0 \geq 0$ چنان موجود باشد که

$$u_{m_0+1} \geq \frac{1}{4}(v_{m_0+1} + u_{m_0}), \quad (2)$$

که در آن $u_0 = u$ و $v_0 = v$ و برای هر $n \geq 1$ داریم

$$u_n = (I - B)^{-1} A(x_{n-1}, y_{n-1}), \quad v_n = (I - B)^{-1} A(v_{n-1}, u_{n-1}). \quad (3)$$

در این صورت، معادله (۱) ریشه مثبت منحصر به فردی مانند $x^* \in [u, v]$ دارد. علاوه بر این برای دنباله‌های

$$x_n = (I - B)^{-1} A(x_{n-1}, y_{n-1}), \quad y_n = (I - B)^{-1} A(y_{n-1}, x_{n-1}) \quad (4)$$

با نقطه ابتدایی $(x_0, y_0) \in [u, v] \times [u, v]$ داریم

$$\|x_n - x^*\| \rightarrow 0, \|y_n - x^*\| \rightarrow 0$$

و این دنباله ها دارای سرعت همگرایی

$$\|x_{m_0+n} - x^*\| \leq \frac{2N^2}{n+1} \|v - u\| \quad (5)$$

و

$$\|y_{m_0+n} - x^*\| \leq \frac{2N^2}{n+1} \|v - u\|, \quad (6)$$

می باشند.

برهان. فرض می کنیم $C = (I - B)^{-1}A$. در این صورت، از (ii) و (iii) داریم

$$C(u, v) = (I - B)^{-1}A(u, v) \succeq (I - B)^{-1}u \succeq u \quad (7)$$

و

$$C(v, u) = (I - B)^{-1}A(v, u) \preceq (I - B)^{-1}v \preceq v. \quad (8)$$

بنابراین $R(C|_{[u,v] \times [u,v]}) \subset [u, v]$. که $R(C)$ حوزه مقادیر عملگر C است. چون B روی $[u, v]$ آفین است، پس $(I - B)^{-1}$ روی $[u - Bu, v - Bv]$ آفین می باشد. همچنین بنابر (ii)، C یک عملگر یکنوای ترکیبی است. برای هر y ثابت، $C(\cdot, y) : [u, v] \rightarrow E$ مقعر و برای هر x ثابت، $C(x, \cdot) : [u, v] \rightarrow E$ محدب است. از (۳)، (۷) و (۸) روابط زیر حاصل می شود

$$u = u_0 \preceq u_1 \preceq \dots \preceq u_{m_0} \preceq u_{m_0+1} \preceq \dots \preceq u_{m_0+n} \preceq u_{m_0+n+1} \preceq \dots \quad (9)$$

$$\preceq v_{m_0+n+1} \preceq v_{m_0+n} \preceq \dots \preceq v_{m_0+1} \preceq v_{m_0} \preceq \dots \preceq v_1$$

$$\preceq v_0 = v.$$

بنابراین از (۲) و (۷) نتیجه می گیریم که

$$0 \preceq \frac{1}{r}(v_{m_0+n} - u_{m_0}) \preceq \dots \preceq \frac{1}{r}(v_{m_0+1} - u_{m_0}) \preceq u_{m_0+1} - u_{m_0} \preceq \dots \preceq u_{m_0+n} - u_{m_0}.$$

حال قرار دهید

$$t_n = \sup\{t \geq 0 : u_{m_0+n} \succeq tv_{m_0+n} + (1-t)u_{m_0}\}, \quad (n \geq 1)$$

که بوضوح از آن، روابط زیر حاصل می‌شود

$$u_{m_0+n} \succeq t_n v_{m_0+n} + (1-t_n)u_{m_0}. \quad (10)$$

و

$$\frac{1}{\Psi} \leq t_1 \leq t_2 \leq \dots \leq t_n \leq t_{n+1} \leq \dots \leq 1.$$

حال ثابت می‌کنیم $t_n \rightarrow 1$. از رابطه (۱۰) داریم

$$\begin{aligned} u_{m_0+n} &\succeq t_n v_{m_0+n} + (1-t_n)u_{m_0} \\ &\succeq t_n v_{m_0+n} + (1-t_n) \frac{\Psi u_{m_0} - t_n v_{m_0+n}}{\Psi - t_n} \\ &= \frac{t_n}{\Psi - t_n} v_{m_0+n} + \frac{\Psi(1-t_n)}{\Psi - t_n} u_{m_0}. \end{aligned}$$

بنابراین

$$\begin{aligned} u_{m_0+n+1} &= C(u_{m_0+n}, v_{m_0+n}) \\ &\succeq \frac{t_n}{\Psi - t_n} C(v_{m_0+n}, v_{m_0+n}) + \frac{\Psi(1-t_n)}{\Psi - t_n} C(u_{m_0}, v_{m_0+n}) \\ &\succeq \frac{t_n}{\Psi - t_n} C(v_{m_0+n}, v_{m_0+n}) + \frac{\Psi(1-t_n)}{\Psi - t_n} C(u_{m_0}, v_{m_0+1}), \end{aligned}$$

یابه عبارت دیگر

$$t_n C(v_{m_0+n}, v_{m_0+n}) + \Psi(1-t_n) C(u_{m_0}, v_{m_0+1}) \preceq (\Psi - t_n) u_{m_0+n+1}. \quad (11)$$

حال از (۲)، (۱۰) و (۱۱) رابطه زیر حاصل می‌شود

$$\begin{aligned} v_{m_0+n+1} &= C(v_{m_0+n}, u_{m_0+n}) \\ &\preceq t_n C(v_{m_0+n}, v_{m_0+n}) + (1-t_n) C(v_{m_0+n}, u_{m_0}) \\ &\preceq t_n C(v_{m_0+n}, v_{m_0+n}) + (1-t_n) v_{m_0+1} \\ &\preceq t_n C(v_{m_0+n}, v_{m_0+n}) + (1-t_n) (\Psi u_{m_0+1} - u_{m_0}) \\ &= t_n C(v_{m_0+n}, v_{m_0+n}) + \Psi(1-t_n) u_{m_0+1} - (1-t_n) u_{m_0}. \end{aligned}$$